

BYFORENINGEN FOR ODENSE

31. årgang
august 2007 **3**

SANDERUMGAARD

29. august side 16

DALUM PAPIRFABRIK

10. september side 17

ODENSE IDRÆTSHAL

27. september side 17

INDUSTRIKULTUR

28. oktober side 18

BYFORENINGEN FOR ODENSE

FORMAND:

Frede Madsen
Hjortebjergvej 38, 5230 Odense M
Tlf.: 66 13 58 45
E-mail: fredemadsen@mail.dk

NÆSTFORMAND:

Jens Ulrik Rasmussen
Søhusvej 49, 5270 Odense N
Tlf.: 66 18 64 38

SEKRETÆR:

Birte Landorph
Bergendals Alle 14, 5250 Odense SV
Tlf.: 66 13 11 75

KASSERER:

Søren Michael Nielsen
Østre Stationsvej 42, 5000 Odense C
Tlf.: 65 91 01 42

REDAKTØR:

Andreas Isager
Tlf.: 66 13 92 10
e-mail: ai@isagerarkitekter.dk

ØVRIG BESTYRELSE:

Jarl Abrahamson
Tlf.: 66 14 27 68

Frederik Karmdal
Tlf.: 66 13 45 97

SUPPLEANTER:

Poul Karmdal
Tlf.: 66 14 27 72, Fax 66 14 27 92
e-mail: poul@karmdal.com

Helga Brøndum
Tlf.: 66 11 68 18

Flemming Wedell
Tlf.: 66 14 18 14

NYT FRA BESTYRELSEN

Bestyrelsen har efter generalforsamlingen besluttet at opgive det faste mødegebyr på 40 kr. til hvert arrangement. I stedet vil mødegebyrets størrelse afhænge af arrangementets art og omkostninger.

Bestyrelsen har ligeledes besluttet at stille medlemskab af landsforeningen By & Land frit for det enkelte byforeningsmedlem.

Årsagen er en anselig kontingentforøgelse til 75 kr. pr. medlem på årsbasis for det ellers ganske pæne blad. Ordningen vil først kunne gælde fra 2008, så vi vender tilbage med en konsekvensberging.

Frede Madsen

DET KAN NÅS ENDNU - EN HILSEN FRA SEKRETÆREN

Sekretæren takker for de mange positive telefonsamtaler med efterfølgende indbetalinger, som udeblivelsen af 100 medlemmers kontingentbetaling for år 2007 iværksatte. Kassereren meddeler imidlertid, at der endnu mangler kontingentindbetaling for 2007 fra lidt mere end 30 medlemmer.

Indbetaling kan ske ved anvendelse af det tilsendte girokort, ved tilsendelse af en check eller ved overførsel til girokonto 555-4985.

Venlig hilsen
Birte Landorph
sekretær

FORMANDENS KLUMME

ved formand Frede Madsen

Kære medlemmer

Generalforsamlingen på Dannevirke i april havde god tilslutning.

Måske var årsagen til det pæne fremmøde, at bestyrelsen i år havde valgt i forlængelse af dagsordenen at afvikle et ganske almindeligt medlemsmøde.

Mødets tema og de to indlæg viste sig at have de fremmødtes store interesse. Det drejede sig naturligvis om den aktuelle KVARTERPLAN BY – HAVN ved kommunens Byplanafdeling, og planlægger Carsten Henriksen orienterede på glimrende vis om de mange grundige planer og med god støtte af de tekniske muligheder, et power point program kan give på et stort lærred

Byforeningens oplæg og kommentar blev præsenteret af Jarl Abrahamsen. Om dette indlæg kan der læses mere i dette blad.

Aftenen fik et succesfuldt forløb, så bestyrelsen arbejder med planer om et par gange om året at sætte aktuelle relevan-

te temaer til debat på medlemsmøder. Vi satser på et møde i dette efterår og forventelig med et odenseansk trafikproblem på tapetet. Vær opmærksom på indkaldelsen – og slut op om afviklingen.

Bestyrelsens beretning vil ikke, som det ellers har været praksis, kunne læses i bladet, men der henvises til det udførlige referat på de næste sider.

Fremmøde til foreningens øvrige arrangementer har været af meget svingende karakter (fra omkr. 12 – 15 deltagere til ca. 60). Der blev på generalforsamlingen givet udtryk for stor tilfredshed med især enkelte typer af tilbud, og det vil bestyrelsen tage som vejledning.

I øvrigt er man velkommen til at henvende sig til bestyrelsens medlemmer både med gode forslag såvel som med kritik eller ros. Det vil lette os i vort arbejde.

*Med venlig hilsen
Frede Madsen
formand*

GENERALFORSAMLINGEN

Referat af generalforsamlingen den 19. april 2007 ved Birthe Landorph.
Soldaterhjemmet Dannevirke, Sdr. Boulevard 15.

1. VALG AF DIRIGENT

Erik Hansen valgte til dirigent.

Han konstaterede, at dagsordenen var udsendt rettidigt og gav herefter ordet til formanden.

2. BESTYRELSENS BERETNING VED FORMANDEN

Formanden havde valgt at temaopdele beretningen og indledte med generelle betragtninger om bestyrelsens sammensætning og arbejdsfordelingen/strukturen i diverse udvalg i bestyrelsesarbejdet.

Formanden skitserede udvalgenes interesse-/arbejdsområder, idet især byudvalgets arbejdsområde fremhæves.

Vedrørende arrangementsudvalgets arbejdsområde omdeltes en liste med oversigt over afviklede arrangementer fra maj 2006 – april 2007. Formanden orienterede om det faste mødegebyr på 40 kr. og baggrunden herfor. Han understregede, at afviklingen af arrangementerne kan være problematisk idet tilmeldte ikke møder op og ikke melder afbud, eller man møder op uden på forhånd at have tilmeldt sig. Han appellerede til bedre deltagerdisciplin.

Vedrørende Informationsudvalget fremhævede han foreningens nye hjemmeside, som stadig ikke fungerer optimalt, og fornyelsen af bladet, hvortil der er modtaget mange positive tilkendegivelser.

Formanden skitserede kort baggrunden for den folder, som er udsendt med det seneste blad. Folderen skitserer generelt Byforeningens holdninger til specifikke emner/områder i Odense By, herunder Odense Å, Odense som trafikby, Odense som bosætningsby og udviklingen på Odense Havn.

Under den korte orientering om Økonomi- og medlemsudvalgets arbejde kunne formanden

berette, at der mangler kontingentindbetaling fra ca. 100 af foreningens medlemmer. Forsamlingen opfordrede bestyrelsen til at sørge for, at kontingenterne indbetales eller personer i restance slettes af medlemslisten.

Formanden nævnte herefter de aktiviteter, hvor han eller andre fra bestyrelsen er repræsentanter for foreningen, f.eks. i Byhistorisk Udvalg. Ligeledes er Byforeningen repræsenteret i det udvalg, som er nedsat af Park- og Vejafdelingen i Odense Kommune vedrørende Munke Mose. Formanden nævnte også invitationer fra politiske foreninger med opfordring til drøftelse af specifikke emner vedrørende Odense som by. Der er tæt kontakt til Karen Brahe Selskabet, hvis folder uddeltes til de fremmødte.

Formanden spurgte forsamlingen om holdningen til medlemskabet af Landsforeningen. (Punktet drøftes under regnskabsaflæggelsen).

Formandens beretning godkendtes af forsamlingen.

3. REGNSKAB FOR 2006 VED KASSEREREN

Kassereren gennemgik regnskabet punkt for punkt. Der blev redegjort for årets underskud på godt 14.000 kroner. Der var kun få spørgsmål til regnskabet, bl.a. til portoudgiften.

Et medlem gav udtryk for, at glittet papir er dyrt og godt kunne undværes, et andet medlem roste det glittede papir til bladet. Et medlem spurgte, hvad man får ud af medlemskabet af Landsforeningen, og et andet medlem gav udtryk for, at man jo kan være personligt medlem af Landsforeningen og derigennem modtage publikationen By og Land. Det bliver bestyrelsens beslutning, hvad der skal ske med medlemskabet, idet der er udsigt til forhøjelse af Landsforeningens kontingent til næste år.

Gerda Jasper vandt rødvinen for sin indsats i forbindelse med indmelding af nye medlemmer.

Regnskabet godkendtes af forsamlingen.

4. INDKOMNE FORSLAG

Der var intet til dette punkt.

5. FORELÆGGELSE AF BUDGET 2007, HERUNDER KONTINGENT 2008.

Det udarbejdede budget blev gennemgået.. Kontingentindtægten estimeret til 62.000 kr. er nok lidt højt sat, idet der jo mangler indbetaling fra ca. 100 medlemmer. Man vil søge at inddrage dette beløb.

En vejledende afstemning gav ved håndsoprækning det resultat, at et mindre flertal ønskede at bibeholde gældende form for tilknytning til landsforeningen By og Land.

I 2008 vil Byforeningens medlemskontingent stige med 25 kr. pr. enhed.

Budgettet godkendtes.

6. VALG TIL BESTYRELSE

På valg var Frede Madsen, Birte Landorph, Søren Michael Nielsen og Jarl Abrahamsen. Alle fire var villige til genvalg og blev valgt.

Suppleanterne Andreas Isager og Helga Brøndum var på valg. Andreas Isager var af bestyrelsen foreslået valgt til bestyrelsen. Han blev valgt. Helga Brøndum genvalgte til suppleant.

Kristian Isager ønskede at udtræde af bestyrelsen. Formanden meddelte, at Kristian p.t. er på rekreation i Spanien og derfor ikke var til stede. Bestyrelsen vil gerne hylde Kristian ved førstkommende lejlighed og sige tak for de mange års bestyrelsesarbejde i foreningen samtidig med, at man gerne vil udnævne Kristian til æresmedlem.

Der var klapsalver fra forsamlingen.

Bestyrelsen foreslog valg af Flemming Wedell til suppleant. Flemming Wedell blev valgt.

Revisorerne Erik Clemmensen og Lis Andreasen genvalgte.

7. EVENTUELT

Der var ros fra et medlem til bestyrelsen for dens arbejde og for det nye blad.

Generalforsamlingen afsluttedes med en tak for god ro og orden.

Efter generalforsamlingen var foreningen vært ved et let traktement.

DEBAT

Der var herefter præsentation af to indlæg vedrørende Kvarterplanen med særlig vægt på Ths. B. Thriges Gade. Første indlæg blev præsenteret af landinspektør Carsten Henriksen fra Odense Kommune, som fremlagde to versioner af forslag til nedgravning af Ths. B. Thriges gade i hhv.en stor og en lille tunnel. Herefter præsenterede Jarl Abrahamsen sit oplæg om samme emne. Der udspandt sig en livlig spørgerunde med kommentarer til især den første fremlæggelse.

Der var betænkeligheder med hensyn til udformning af tunnelforslagene, trafikmængden, forbindelse til øvrige bydele, fremkommelighed, parkeringsmuligheder, bebyggelse og opholdsrum i området. Der var stor usikkerhed med hensyn til de trafikale konsekvenser, de fremlagte forslag frembød.

Usikkerheden var også til stede hos Carsten Henriksen fra byplanafdelingen i Odense Kommune.

Der var enighed om, at Byforeningen bør holde "grøden i kog" og søge at øve indflydelse på beslutningerne i forbindelse med den vigtige kvarterplan.

Byudvalget mødes mandag den 26. april til videre drøftelse af Jarls oplæg og til drøftelse af udkast til formulering af Byforeningens holdninger til det store projekt.

Birte Landorph, referent

KVARTERPLAN BY-HAVN

Byforeningens kommentarer til Kvarterplanen

FORORD

Odenses planlægning har i alt for mange år været kendetegnet af "frimærkeplanlægning" eller matrikelplanlægning. Byforeningen for Odense har ved mange lejligheder efterlyst helheds- og visionsplaner for større områder af byen.

Derfor hilses "Kvarterplan by - havn" velkommen, og vi kan med glæde konstatere, at planen er visionær og rummer mange spændende tanker. Det er ligeledes glædeligt, at planen har været lagt ud til en seriøs offentlig debat med workshops og møder.

Det er vigtigt at få "vendt alle sten".

Byforeningen takker for invitationen til disse workshops og møder, som vi har deltaget i med stort udbytte.

TRAFIK

Byforeningen foreslår en mere vidtgående omlægning af trafikken på Østre Stationsvej, end kvarterplanen lægger op til.

Vi tror at det bliver vanskeligt at dæmpe trafikken på strækningen fra Fjordsgade til Jernbanegade, blot ved at snævre gaden ind til et spor i hver retning. Faren er at der bliver en lang trafikklø på den "trafikdæmpede" strækning, da det stadig er den nemmeste vej fra vest til øst/nordøst.

For effektivt at dæmpe trafikken på den pågældende strækning foreslår vi, at Østre Stationsvej helt lukkes for gennemkørende biltrafik fra Jernbanegade

Illustration: Jarl Abrahamsen

til Thomas B. Thrigesgade - og omdannes til bus-/taxigade.

Dette mener vi kan gøres ved at ændre cityringens nordlige linieføring, således at trafikken flyttes nord for banelinien ad Jarlsberggade-Ejlskovsgade-Thrigesgade.

Samtidig skal cityringen suppleres med en ring 1½ nord og øst for denne som en aflastningsrute mellem øst og vest.

Trafikken på den berørte del af Stationsvejen bliver herefter kun for ærindetrafik, busser, taxier og cykler.

Adgang til Banegårdcentret fra syd vil fremover være forbeholdt busser, taxier, cyklister og gående, mens biler til Banegårdcentret bliver henvist til nordsiden via Dannebrogsgade.

FORDELE VED TRAFIKOMLÆGNINGEN

- Kongens Have kan vokse helt frem til den gamle banegård, kun afbrudt af en smal busgade.
- Adgangen til den kommende stibro over banen "forstyrres" ikke af en trafikeret vej.
- Jernbanemuseet kan vokse mod syd helt frem til banegårdens perroner, da rutebilerne flyttes syd for banen.
- Det nye butikcenter og bymidten knyttes bedre sammen.
- Mulighed for en bedre sammenbinding nord-syd ved Thomas B. Thrigesgade. (Se kommentar til "Fremtidens bygade").

FORUDSÆTNINGER

- Sandsynligvis behov for øget kapacitet gennem Jarlsberggadetunnelen.
- Det er nemmere at "lokke" bilister nord

for banen, hvis de kun skal dreje en gang. Dette kan gøres ved at forlænge Fjordsgade eller ved at etablere en ny parallelgade til Fjordsgade i forlængelse af Jarlsberggade.

NY BYDEL MED BUTIKSCENTER

Byforeningen er generelt fortalende for at styrke bymidten.

Dette gælder også i det aktuelle tilfælde med butikscener, erhverv, boliger og uddannelse på godsbanearbejdet og slagterigrunden. Infrastrukturen skal dog være i orden.

Vi har i foreningen diskuteret, hvorvidt en "ny stationsvej" langs banen, bag banegårdene og det kommende butikscener var en mulighed.

Det mener vi at det er, men vi tror dog

på, at en mindre omkostningstung løsning, en omlagt cityring og ny ring 1½, vil kunne løse trafikproblemet.

Hvad angår selve bebyggelsen har der været to versioner fremme. En meget eksponeret "klodsmode" og en version, hvor taget på centerbebyggelsen er udformet som et grønt bølgende landskab.

Byforeningen foretrækker klart den sidste version, som er den mest harmoniske og elegante.

Den rummer tillige et spændende helstøbt fodgængerforløb fra Kongensgade,

hen over centrets tag til Kongens Have - eller direkte fra parken på centrets tag over stibroen og videre via den grønne kile i campusområdet til Åløkkeskoven.

CAMPUS

Ideen om et campus på det store areal mellem banelinien og havnen er fantastisk spændende og vil blive et stort aktiv for Odense.

Måden hvorpå Kongens Have knyttes til Åløkkeskoven via den nye stibro over banen og den grønne kile er logisk og overbevisende.

Vigtigheden af at stibroen bliver noget helt særligt, en attraktion i sig selv, kan ikke undervurderes.

Illustrationer: Kvarterplan By-Havn
Odense Kommune

Der skal kæles for detaljerne, hvad enten det bliver en decideret bro eller et hævet parkplateau mellem butikscenrets tag og den grønne kile.

Det er en god ide at satse på to forskellige forbindelser gennem området; "den grønne kile" og "den bymæssige forbindelse"

Den bymæssige forbindelses kobling til havneområdet kunne dog have været bedre, hvis de første havneomdannelsesplaner havde været tænkt ind i en sammenhæng med resten af byen.

Bagsiden af 4 kontorhuse med tilhø-

rende parkeringspladser formidler Lerchesgades møde med havnen. Det er ærgeligt.

Det er tanken at samle overfladeparkeringen fra kareen mellem Thomas B. Thrigesgade og Lerchesgade i et parkeringshus. Det er en sympatisk tanke, at frigive arealerne mellem husene til opholdsarealer for de studerende i området. Det kan dog undre, at p-huset er tænkt placeret ved Lerchesgade, der ønskes forvandlet til en bygade for lette trafikanter.

Kunne p-huset flyttes til Ejlskovsgade?

**THOMAS B. THRIGESGADE
OVERORDNEDE PRINCIPPER**
(detaljeret beskrivelse bagest i bladet)

Thomas B. Thrigesgade gennembruddet er en del af Odenses historie på godt og ondt. Ønsket var at skabe en hurtig forbindelse gennem byen til havnen.

Det lykkedes...

Med de i Kvarterplanen skitserede tunnelløsninger bliver det gamle ønske ikke gjort til skamme.

Ved at grave Thomas B. Thrigesgade ned i en bred tunnel, hvor trafikken i princippet kan glide uhindret, inviterer man til mere smutvejstrafik gennem bymidten. Ovenover tunnelen bliver byen fredeliggjort, men i begge ender efterlader den sig store sår i bybilledet. Man må forvente, at trafikbelastningen på Albani-gade bliver forøget og koblingen mellem centrum og Skibhuskvarteret/havnen forbliver en trafikmaskine på bilernes præmisser.

Gadegennembruddet har ikke kun efterladt en strøm af biler. Det har også efterladt et bredt ar gennem byen. Byforeningen mener, at den gamle skade kan forvandles til noget godt, hvis den behandles rigtigt.

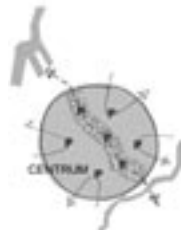
Thomas B. Thrigesgade og Albani-gade som hurtig gennemfartsvej

Frem for at genskabe den tabte by med små stræder, forestiller vi os en ombygget Thrigesgade som en flot og fredeliggjort by-boulevard på hele strækningen fra Hjallesøvej til havnen. Det vil stadig være muligt for personbiler, busser og lastbiler med ærinde i bymidten at benytte Thriges Boulevard.

Under boulevarden, mellem åen og Stationsvejen, etableres en række underjordiske parkeringsanlæg som supplement til de eksisterende parkeringspladser under Albani Torv og Fisketorvet. Disse anlæg sammenbindes af en underjordisk parkeringsgade, kun for personbiler.

illustration: Jarl Abrahamsen

Thomas B. Thrigesgade og Albani-gade som fredeliggjort boulevard

MOD LYSERE TIDER

af Kaj Brinkmann, tidligere bestyrelsesmedlem

arkivfoto: Odense Bys Museer

DER ER LYS I LYGTEN LILLEMOR

I fortsættelse af de tidligere indlæg om den industrielle udvikling i Odense, er der en central faktor, som havde en epokegørende indflydelse på udviklingen, det var nemlig "energiforsyningen". Gassen tilhører nok en af det 19. århundrede største nyskabelser.

Så tidligt som omkring 18.hundredetallets begyndelse var den nye lysgas et af de varmeste emner, som blev debatteret indenfor de videnskabelige kredse i Europas hovedstæder.

Det var franskmænden Philippe Lebon, som på Hotel Seignelay i Paris fremviste de første offentlige forevisninger af gaslysets fortræffeligheder og som i tilgift bød på talrige følgeprodukter.

Vores egen fysiker H.C.Ørsted var nok en af pionererne og ivrig fortaler for indførelsen af lysgassen her i landet. Medens viden om det nye produkt hurtigt bred-

te sig, kneb det med indførelsen af de praktiske resultater.

H.C. Ørsted deltog omkring 1819 i et større projekt til et gasværk, som skulle levere gassen til belysning af strøget i København. Men som på mange andre områder var Danmarks største provinsby Odense også her på forkant med udviklingen.

Danmarks første offentlige gasværk så dagens lys i 1853, i byens østlige udkant. Når man beskuer luftfotoet med gastårnet og de lave beholdere på siden er der vist ikke mange odenseanere, med år på bagen, der er i tvivl om hvor man er.

Her i Sct. Jørgensgade blev det 19. og 20. århundredes gasepoke udspillet, og blev det første i en brændende bølge af nye gasværksanlæg såvel i Hovedstaden, som i landets øvrige provinbyer.

Det kunne godt have været lokale mata-dorer, som blev mændene bag gaseventyret, men de var nok mere engageret i egne virksomheder. Det var derimod et

arkivfoto: Odense Bys Museer

engelsk selskab, som havde ingeniørerne English & Hanssen bag sig der påtog sig opgaven i firmanavnet "Det Danske Gaskompagni"

Selskabet havde et solidt fundament i engelsk kapital. Et engagement, der senere skulle vise sig at blive en kæmpe økonomisk fordel for den Odenseanske forbruger.

Den gaskontrakt, som var indgået med selskabet viste sig at holde helt frem til 1943.

Gassen kom i de følgende årtider til at få en afgørende indflydelse på befolkningens levevilkår, såvel i industrien som i husholdningen.

DEN MØRKE PERIODE OG DEN NYE LYSSE TID

- begejstrede også vort bysbarn H.C. Andersen den aften da gaslyset tændtes i byens gader i eventyret "Gudfaders Billedbog":

Det var netop den sidste aften, de gamle trandlygter var tændte; byen havde fået gas og den strålede, så at de gamle lygter ligesom blev rent borte i det.... Folk gik op og ned for at se på den nye og gamle belysning.

Illustration: E. Sedivy, 1893, Kbh's Bymuseum

Der var mange mennesker og dobbelt så mange ben, som hoveder.

Vægterne stod så sørgmodige, de vidste ikke når de skulle afskediges, ligesom tranlygterne.

Disse selv tænkte så langt tilbage - de turde jo ikke tænke frem.

De huskede så meget fra de stille aftener og de mørke nætter.

Der er ikke efterladt mange elementer i Sct. Jørgensgade, til minde om et odenseansk gaseventyr.

Først i 1961 nåede elværkerne op på en højere energiforsætning end gasværkerne. Og dermed sluttede kulgassens æra. Nu var det elproduktionen, der som konkurrenceparameter tog over.

DET ER BARE GAS...

Gasforsyningen til belysning, produktion og varme, havde ved indgangen til det 20. århundrede solidt fat på leverrancerne til et voksende odenseansk marked. Men det skulle ikke vare ved. Edisons eksperimenter med opfindelse af et nyt lysystem, baseret på glødetrådslampen blev indgangen til en helt ny lysverden. Talrige eksperimenter i Europas hovedstæder accelererede allerede i midten af 1900 tallet. Men her kunne Odense også føre sig frem med den nye teknologi. Nu skulle byen elektrificeres.

En kreds af byens matadorer var blevet bearbejdet af det københavnske firma Koefoed & Hauerberg, som senere blev til Firmaet A/S Titan. Det resulterede i en tilfredsstillende aftale med kommunen, om at skaffe Odense et elværk som kunne tilbyde salg af strøm til private og produktions virksomheder.

På nærmere angivne betingelser fik "Det Danske Elektricitetskompagni" eneret til at anlægge elektrisk belysning i Odense. Der blev købt en ejendom i Vindegade, som blev udstyret med 4 dampdrevne dynamoer med 110V jævnspænding. Anlægget kunne klare strømforsyningen til ca. 2000 samtidig brændende glødelamper. Odenses elektriske lysstation var hermed en realitet. Prøvekørslen fandt sted den 4 november 1891.

Der var nedlagt kabler i Vestergade frem til Kongensgade og til Statsbanegården. Gennem ca. 3½ km jordkabel forsynedes ca. 70 kunder heraf en del forretninger.

Den 2 december 1891 kan man i Fyens Stiftstidende læse: *"I aftes strålede Jernbaneperronens ene halvdel i elektrisk buelampebelysning, og man fik det indtryk, at den anden halvdel, som var oplyst på sæd vanlig måde, henlå i mørke."*

Jo sandelig - nu havde Odense fået en af landets første Lysstationer.

Men hermed var der kun taget det første skridt mod den endelige elektrificering.

LYGTERNE TÆNDES PÅ GADE OG VEJ

Den industrielle udvikling som jo næsten ingen ende ville tage, bidrog også med at initiativrige bymatadorer skubbede på udviklingen. Der var nemlig rigtig gang i det elektriske. Men såvidt kildemateriale kan oplyse, så har Odense kun fostrert én mæcen.

En person som ikke kan forbigås i elektrisk henseende er Thomas B. Thrige.

I næsten enhver tilknytning til navnet Thrige så er det forbundet med elektricitet.

Thrige etablerede sig som elektromotorfabrikant med eget fabrikskompleks på Tolderlundsvej i 1898-99.

Fabrikken var allerede omkring 1913 Odenses største industrivirksomhed med omkring 500 arbejdere.

Thomas B. Thrige var selvfølgelig også stærk optaget af etableringen af eget elværk.

Så tidligt som i 1904, kun få år efter etableringen af motorfabrikken TRIANGEL, indsendte Thrige et andragende til byrådet om anlæggelsen af et elværk der kunne forsyne hele byen, og dermed opnå billigere strømpriser. Men byrådet var allerede bundet op på en aftale med elektricitetskompagniet, så ansøgningen blev et afslag. Thrige gav dog ikke op, og fortsatte sine forhandlinger med byrådet, som gav Thrige lov til at etablere sit elværk, i Buchvaldsgade og herfra gennem luftledninger kunne forsyne havnevirksomheder og dele af Nørrebroområdet. Senere blev også Skibhuskvarteret og Sct. Hans Landsogn indraget som forsyningsområde.

Thomas B. Thrige var i det hele taget strategen der stod for udviklingen af De forenede Automobilfabrikker, hvor navnet TRIANGEL var et kendt Dansk produkt, ligesom skinnemotorvogne til mange privatbaner vandt indpas i den kollektive trafik. Ved inførelsen af S-togene i Københavns nærbanetrafik indgik de kendte Thrige motorer. Thomas B. Thrige blev en af datidens rigeste personer i Landet, og Fonden som bærer hans navn, har doneret mange midler til almene formål. El-værket i Buchwaldsgade er som det eneste bevaret af Odenses minder om en elektrisk fortid.

Kaj Brinkmann

KOMMENTARER TIL LOKALPLANFORSLAG 1-655 STIGE Ø

rekreativt fritids- og naturområde

Byforeningen for Odense kan i store træk bakke op omkring lokalplanen.

Vi ser frem til at byens borgere igen kan bruge Stige Ø som udflugtsmål . Både til koncerter, gåture og badeture.

Specielt ser vi gode tanker i Rødehusenes, ”nybygger” byindretning, som vil være med til at skabe et spændende miljø.

Vi savner et ro-stadion.

Til pkt. 7.8 vil vi foreslå, at der kun må males med ægte træetjære. Både fordi det er et godt produkt der vil tjene byggerne og deres ejere bedst. Men også fordi duften og overfladen fra (træ)tjærebehandlingen er unik og knyttes til miljøet omkring Sortehusene.

Vi er ikke i tvivl om at parkeringspladsen i sydspidsen af halvøen er nødvendig for områdets brugere og de mange gæster til arrangementer i området/badeområdet. Men vi opfordrer til at området ikke ender som en gold parkeringsplads, der ikke beriger resten af området.

Illustrationer: Lokalplanforslag 1-655, Odense Kommune

LOKALPLANFORSLAG 0-667

kommentar til bevarende lokalplan for Frederiksgade, Langegade og Bjergegade

illustration/fotos: Lokalplanforslag 0-667, Odense Kommune

Byforeningen for Odense tilslutter sig kommunens lokalplanforslag, da det bevarer et spændende stykke arbejder-, industri- og bygningskultur i Odense.

Ligeledes sætter Byforeningen pris på det fokus på materialer, der er tænkt med ind i planen. Til dette punkt vil vi gerne opfordre til at pkt. 8.12 tilføjes "nye vinduer udføres med koblede ram-

mer og hjørnebånd", således at bygningsstilen bevares.

Byforeningen vil gerne anbefale, at kommunen laver bevarende lokalplaner for lignende områder inden diverse småændringer og kortsigtede vedligehold, enten ødelægges eller gør bevaring af det oprindelige miljø og byggestil omkostningstungt.

ODIN PRISEN 2006

istandsættelsen af Villa Petri, opført 1881

foto: Flemming Wedell

ODIN PRISEN 2006 tildeltes Jesper og Anette Christensen (Sct. Knudsgades Tømrer- og Snedkerforretning) for deres respektfulde istandsættelse af Kronprinsensgade 15.

Villaen fra 1881 er oprindelig tegnet af arkitekt Emil Schwanenflügel til amtsvejsinspektør A. Petri i en periode, hvor det bedre borgerskab foretrak at bosæt-

te sig "naturskønt" i fritliggende villaer i grønne bynære områder fremfor langs hovedgaden.

I Kronprinsensgade er denne byudviklingsperiode særlig tydelig med de fritliggende villaer mod ådalen og den videre byudvikling med byhusene skulder ved skulder på gadens modatte side.

BESØG PÅ SANDERUMGAARD

ved kammerherreinde Susanne Vind

foto: Jørgen Jørgensen

tid	> onsdag den 29. august, klokken 18 ⁰⁰
sted	> Sanderumgaard - gårdspladsen
tilmelding	> Jens Ulrik Rasmussen, 66 18 64 38 eller Poul Karmdal, 66 14 27 72
mødegebyr	> 75 kr. (inkluderer besøg, rundvisning og kaffe med kage)

HAVE HAVES!

Vi mødes på gårdspladsen, hvor kammerherreinde Susanne Vind orienterer om Sanderumgaards Romantiske Have, anlagt i perioden 1793-1828 af Geheimeraad Johan Bülow.

Haven var i sin storhedstid et af Danmarks berømteste haveanlæg, der bl.a. er gengivet af C.V. Eckersberg i en serie smukke malerier.

Sanderumgaards nuværende ejere Susanne og Erik Vind er i gang med et stortilet restaureringsprojekt med støtte fra Realdania. Haven åbnes for publikum i 2008

Susanne Vind glæder sig til at byde Byforeningen velkommen og fremvise en have midt i restaureringsprocessen.

Besøget starter og slutter i herskabsstalden, hvor der vil blive serveret kaffe og kage!

Tag godt fodtøj på og tøj til vejret. Turen i parken er ikke for dårligt gående. Besøgstid ca. 2 timer.

NB den smukkeste vej er ad Nyborg Landevej, drej af i Nonnebo lige før Langeskov v. pavillionudstillingen, over motorvejsbroen, følg skiltene gennem alléen til Sanderumgaard.

DALUM PAPIRFABRIK

ved direktør Henrik K. Andersen

fotos: Flemming Wedell

- tid > mandag den 10. sept.,
klokken 17⁰⁰
- sted > Dalum Papirfabrik,
Dalumvej 116.
Kør gennem portvagtten til
P-plads ved receptionen.
- bemærk > begrænset deltagerantal.
- tilmelding > Jens Ulrik Rasmussen,
66 18 64 38 eller
Poul Karmdal,
66 14 27 72
- mødegebyr > 20 kr.

PAPIR I LANGE BANER

Dalum Papirfabrik har normalt lukket for besøg, men i anledning af Industri-kulturens dag vil direktør Henrik K. Andersen gerne åbne for Byforeningens medlemmer og fortælle om den lokale industrielle udvikling, der begyndte i 1873.

Beliggenheden ved Odense Aa blev valgt p.g.a. af de rigelige vandmængder, som var nødvendige til produktion og drivkraft.

Der fandtes dengang 13-14 aviser og mindst 15 trykkerier på Fyn, der skulle aftage det lokalt producerede papir.

Besøget omfatter en rundvisning på den nu meget moderne og teknisk avancerede virksomhed.

Papirfabrikken vil afslutningsvis være vært ved en kop kaffe.

ODENSE IDRÆTSHAL

ved idrætsparkvejleder Søren Damgaard

- tid > torsdag den 27. sept.,
klokken 19⁰⁰
- sted > Odense Idrætshal,
Højstrupvej 5.
Vi mødes i foyereen.
- tilmelding > Jens Ulrik Rasmussen,
66 18 64 38 eller
Poul Karmdal,
66 14 27 72
- mødegebyr > 20 kr.

NY IDRÆT

Den store idrætshal har i de sidste år gennemgået en modernisering og stor udvidelse, så alt nu fremtræder som nyt, der åbner her i september.

Byforeningens medlemmer får en udevendig besigtigelse af den nye idrætshal, cykelbanen mv.

Herefter guider idrætsparkvejleder Søren Damgaard os rundt i huset, hvorefter Odense Idrætshal er vært ved en kop kaffe med brød.

Som sædvanligt bliver der lejlighed til at stille uddybende spørgsmål.

INDUSTRIKULTUR

rundvisning ved museumsleder Ole Puggard

foto: Flemming Wedell

I anledning af Bygningskulturens Dag som i 2007 fokuserer på Industriens virksomheder arrangerer Byforeningen i Industriens Museet i Horsens (Museet for arbejder-, håndværker- og industrikultur).

Turen går over Vejle, hvor vi følger Aaen op igennem Grejsdalen og ser de mange, tidlige industrier drevet ved vandkraft. (mindst 15 vandmøller). Aaen falder ca. 25 meter over en strækning på 6 km. Nu ombygges de gamle industrier til boliger mm.

I Horsens ser vi den fredede ejendom "Bastian", en af de ældste industribygninger - nu nyindrettede lyse, kontormiljøer.

Industrimuseet i Horsens er et arbejdende museum, der fortæller om den industrielle udvikling, hvor arbejdere på værksteder viser, hvordan fagene udvikles til industriproduktion. 6 Arbejderboliger viser udviklingen fra 1880 til 1998. Rundvisning ved museumsleder Ole Puggard.

På hjemturen aflægges vi besøg ved Lyng Kirke kort før Lillebæltsbroen.
- En meget spændende kirke fra 1994 tegnet af Inger og Johannes Exner.

tid	> heldagsudflugt søndag den 28. oktober, klokken 8 ⁰⁰ /8 ¹⁰ forventet hjemkomst ca. 17 ⁰⁰
sted	> afgang kl. 8 ⁰⁰ fra busholdepladsen i Hans Mulesgade (ved hotel HCA) og kl. 8 ¹⁰ fra P-pladsen på hjørnet Hjallesvej / Munkevej
tilmelding	> Poul Karmdal 66 14 27 72 eller poul@karmdal.com
deltagerpris	> 200,- kr. inklusiv entre og rundvisninger.
vådt & tørt	> museets "Cafe Gaslight" tilbyder en lun ret eller platte til 60,- kr. excl. drikkevarer. Helst forudbestilling.

FREMTIDENS BYGADE

Byforeningens kommentarer til Kvarterplanens scenarier for T.B. Thrigesgade

fotos: Jarl Abrahamson

TUNNELPROFILER OG RAMPER

Problemet med de i kvarterplanen foreslåede tunnelløsninger er deres store udstrækning, både i længden og i bredden, da de er dimensioneret til tung lastbiltrafik. Tung trafik med en kørehastighed på 50-60 km/t kræver en frihøjde på min. 4,7 m og 100 m lange svagt stigende ramper, hvilket vil give nogle meget betydelige sår i bybilledet i begge ender af tunnelen i stil med det eksisterende tunnelanlæg.

I takt med omdannelsen af den indre havn, mindskes behovet for en lastbilkorridor gennem bymidten, hvorfor det bør overvejes, om det er nødvendigt med gennemkørende lastbiltrafik.

En parkeringstunnel til personbiler kan nøjes med en væsentlig mindre frihøjde og stejlere ramper. (Kørehastighed 15-20 km/t).

Sammenholdt betyder det, at personbilstunnelen bliver mindre end 1/3 af længden af tunnelen til tung trafik. De store tunneler bliver 14 m eller 20,3 m brede, parkeringstunnelen ca. 6,5 m.

se www.byforeningenforodense.dk
for yderligere materiale

KUNSTNERBOULEVARD OG MARKEDSGADE

Med den foreslåede ændring af cityringen suppleret med en ring 1½ samt introduktionen af mindre tunnelramper opstår der helt nye muligheder for linieføring og anvendelse af gaderummene på den ombyggede Thomas B. Thrigesgade.

Gaden snævres ind og rykkes helt ud mod de eksisterende husrækker omkring Overgade og Skulkenborg. Syd for Tigergården drejer gaden mod øst og rammer Østergade.

Hans Mules Gade nedlægges - nye byggemuligheder opstår. Koncerthusudvidelsen vendes.

Nord og syd bindes sammen af et helt nyt urbant byrum, der opstår mellem koncerthuset og Skibhusvej. Grønttorvet forbindes, via et loppemarked i det nye byrum, med bazaren i Thrigekomplekset. Syd for koncerthusudvidelsen opføres musikkonservatorium, kreative værksteder, atalier og gæsteboliger.

Kunstnerboulevarden Thrigesgade, beliggende mellem den gamle handsgade Nørregade, og markedsgaden - et spændende perspektiv.

POST

PP

DANMARK

MAGASINPOST

STANDARD

A

BLIV MEDLEM!

Ønsker du at modtage bladet fast eller deltage i foreningens aktiviteter, kan du rekvirere yderligere materiale ved at kontakte et medlem af bestyrelsen. (Kontaktinformationer på side 2).

AREALET BAG RÅDHUSET

Fiskemarked, antikvitetsmarked, auktioner, sport, spil og leg, promenadekonserter, skøjteløb om vinteren. Mulighederne er mange i den nye markeds-/multihal der kan blive råd til mellem Fisketorvet og Thriges Boulevard, hvis byrådet vedtog den lille parkeringstunnel og sparer mange millioner kr. Opførelsen af hallen bliver mulig, da nedkørselsrampen til den underjordiske parkering flyttes. Det "ny" Fisketorv har omtrent den samme form og størrelse som det oprindelige.

SAMMENBINDING AF BYEN NORD-SYD

De ændrede vejføringer; "Ramblaen" (mellem det nye musikhus' nordlige forplads og en ny markant bygning ved

Skibhusvej), Hans Mules Gades nedlægelse og en indsnævret Stationsvej giver mulighed for væsentligt mere nybyggeri, end de i kvarterplanen viste byggemuligheder.

Med busstationen flyttet frem foran Banegårdcentret kan der etableres hundredevis af nye cykelparkeringspladser for pendlere.

Musikhusets foyer, under den store sal, forbinder grønttorvet med loppemarkedet på den smukke skålformede "ramblaen".

Udsigten til menneskemylderet på "ramblaen og musikhusets indbydende facade, får mange togrejsende til at hoppe af i Odense.

illustrationer: Jari Abrahamsen/www.grundkortfy.n.dk